

Sanja Petrović
Olivera Šijački
Ljiljana Petrović
Ljubica Davčik Vukov

SJAJ RAVNICE

Sanja Petrović
Olivera Šijački
Ljiljana Petrović
Ljubica Davčik Vukov

SJAJ RAVNICE

PUTUJUĆE HAIKU DRUŠTVO

➤ **SFERA**

Novi Sad, 2008

SANJA PETROVIĆ

U NARUČJU VETRA

U naručju vetra
zanosno pleše
crvena bulka.

In the arms of a wind
enchantingly dances
A red poppy

ŠtH i vanja Petković u naručju vetra

klavirski: gitarom

u naručju vetra zanosno pleše crvena
bulka, o, o, o, o! Crvena bulka

Marina Guša, OŠ „Jožef Atila“ Ille

Probudi me
pesma kanarinaca –
već je jutro.

Granu ringlova,
čas levo – čas desno,
njiše vetar.

A wind swings
the branch of plum – to the left,
to the right.

Št. i. darja Petronić
muzika, Gijona

GRANA RINGLOVA

GRANU RINGLOVA ČAS LE-VO, ČAS DESNO, GRANU RINGLOVA
-LOVA NJIŠE VE-TAR. NJIŠE VETAR.

Pravo u osinjak
ispod trošnog crepa
pogodi lopta.

Suzana Gavrilović, OŠ „Jožef Atila“ IId

Prva jagoda
sazrela u saksiji –
dečja radost.

First strawberry
ripes in the flowerpot –
a children's joy.

Avgustovsko sunce.
Pod mostom šćućuren
pas lotalica.

Upeklo sunce –
senka i ja žurimo
u hlad lipe.

It's really hot today!
My shadow and me rushing
to the shade of lime-tree.

Aleksandra Popović, OŠ „Jožef Atila“ Ilc

Komadi gnezda
rasuti po asfaltu.
Dečji nestašluk.

Podnevno sunce.
U senci deteline
mrav nešto radi.

Midday sun.
In the shadow of a clover leaf
an ant works something.

Tamni oblaci
skupljaju se užurbano
iznad suve zemlje.

The somber clouds
hurry huddled together
above a dry soil.

Cvrkut vrabaca.
Pogled mi skrenu
sa dnevnih novina.

Sparrow chirp
averted my eyes.
From the daily paper.

Zagrizoh jabuku.
Jedna kap mi skliznu
niz bradu.

I bitted into an apple.
The juicy drops are splashing
on the display.

Stih: Sara Petrović
muzika: Nana Petrović

Zagrizoh jabuku

La-grizoh ja-buku. Sla-dunjava kap niz bradu-licu.

Zagrizoh jabu-ku...

The image shows a handwritten musical score on a white background. It features two staves of music. The first staff is in treble clef with a common time signature (C). The melody is written with quarter and eighth notes. The lyrics 'La-grizoh ja-buku. Sla-dunjava kap niz bradu-licu.' are written below the first staff. The second staff continues the melody with a few more notes and rests. The lyrics 'Zagrizoh jabu-ku...' are written below the second staff. There are some handwritten annotations above the notes, including 'gr', 'o', 'tr', 'F', and 'Dm'. The text 'Stih: Sara Petrović' and 'muzika: Nana Petrović' is written in the top left corner. The title 'Zagrizoh jabuku' is written in the top center.

Nevena Petrović, OŠ „Jožef Atila“ IId

Svetluca
na stepeništu ispred pekare
jutarnji mraz.

Dečiji prsti
isprepletani oko sveće –
igra senki.

Stala je kiša –
na listu ruže ostala
poneka kap.

OLIVERA ŠIJAČKI

OTVARAM PROZOR

Gle, na drveću
lutke umesto cvetova –
moje detinjstvo.

Look, on the tree
dolls instead of flowers –
my childhood.

Ivana Jovanović, OŠ „Jožef Atila“ IIf

Jablan iz mog vrta
vidi celo selo,
a ja samo vrt.

A poplar in my garden
saw the whole village.
I can see just a garden.

STIŠ: OJA BİREKİ
Muzika: Yigitler Petron

JABLAN

JABLAN u mom vrtu vi-bi celo se-lo!

A — SA — SA-MO VRT. JABLAN u mom vrtu. JABLAN!

Prolećna kiša
umiva stari mozaik.
Zasija prošlost.

Dete u igri
nacrtalo krug kredom
i selo u njega.

U mojoj sobi
prašina je jedini
deo prirode.

In my room
dust is the only
part of nature.

Kako je dug
put leptira kroz polje
zrelog žita.

STB: Olivera Opačina
muzika: Milana Petrović

Put leptira

A handwritten musical score in G major, 2/4 time. The melody is written on a treble clef staff. The lyrics are written below the notes. The score includes a double bar line at the end of the first line.

ako, kako je ona put leptira - ka kroz polje zrelog žita

Marina Guša, OŠ „Jožef Atila“ Ille

Cvet spomenka
tuguje kao i ja –
na grobu prijatelja.

Ptica i cvrčak
dovikuju se glasno –
drvo im je dom.

Kiša je pala –
ostavila bisere
na grani jele.

Kristina Zima, OŠ „Žarko Zrenjanin“ II5

Prelazim mostom
na drugu obalu – tamo
me čeka tišina.

I'm crossing the bridge
on the other shore –
the silence waits me there.

Vetar kovitla
žuti list po vrtu
i piše litografiju.

A wind spins
a yellow leaf in the garden
and wrote lithography.

Po oknu
dobuju kišne kapi –
pogled u prazno.

Kad ptica odleti
sa mog prozora – samo
pesma ostane.

Dugom ulicom
vetar odnese lišće
i moje misli.

The wind is blowing
the leaves and my minds
down the long street.

Stih: OLA ŠTAJKI
Muzika: LILIANA PETROVIC

Dugom ulicom

The image shows a handwritten musical score on a five-line staff. The title 'Dugom ulicom' is written above the staff. The score is in treble clef with a common time signature (C). The melody consists of quarter and eighth notes. Chords are indicated by letters above the notes: Am, E7, Am, Dm, Am, Dm, Am, E7, Am. The lyrics are written below the staff: 'Vetar razno-si lišće i moje mi-sli'. There are some additional markings below the staff, including a '0' and some symbols that look like 'o, o ... Dm-gom n-li-com ...'.

Vetar razno-si lišće i moje mi-sli

0, o ... Dm-gom n-li-com ...

Kristina Zima, OŠ „Žarko Zrenjanin“ II5

Otvorim prozor.
Vetar unese list –
pismo za mene.

LJILJANA PETROVIĆ

SJAJ PLAVETNILA

Podižem ruke.
Htela bih da zagrlim –
sjaj plavetnila.

I'm raising my hands.
I would like to hug –
a shine of blueness.

Ivana Jovanović, OŠ „Jožef Atila“ IIf

O, Stvoritelju!
Kako je lepa
ova omorika!

Prolečno jutro.
Zamisli! Na ruku mi
sletela lasta.

Male ptice
u jutarnjem sjaju
svašta pričaju.

Little birds
in the morning glow –
talk, talk!

Bojan Fabjan, OŠ „Jožef Atila“ Ilc

Kap kiše.
Gle, još jedna... Evo još dve...
Stvarno pada.

A drip of rain.
Look, one more drop... And two another...
It's really raining!

Nad morem
pre sunca
sjaj tišine.

Stih i muzika:
Biljana Petković

Sjaj tišine

Nad morem pre sun-ča sjaj ti-šine. Nad morem sjaj ti-
-šine-

Plivam u moru
sa suncem i nebom.
Iz šume se oglasi kos.

Škripanica:
Ežica Petronić

Plivam u moru

Plivam u moru sa suncem i nebom. Iz šume se oglasi kos!

Izlazim iz mora
na ruci mi –
narukvica od algi.

Šta i muzika,
i parafoniz

Narukvica

Izla-zim iz mora-za ruci mi narukvi-ča od al-gi!

Kasno leto.
Kako mi je toplo
u sunčevom gnezdu.

Late summer.
I'm so warm in
sun's nest!

Šifra i muzika:
Bijana Petrović

u sunčevom gnezdu

Kas-no le-to. Ka-ko mi je to-plo u sunčevom gnezdu.

Idem putem.
On zna –
Put.

I am on the road
He knows
Way.

Na putu
zaustavi me –
nit paučine.

Teodor Raletić, OŠ „Jožef Atila“ IVb

Ispod kapije
njuška i dve šape –
laju na sav glas.

Nevena Petrović, OŠ „Jožef Atila“ Ild

Perce na vetru
– deo odeće
nepoznate ptice.

Preko dvorišta
kroz duboki sneg prolazi
crni mačji rep.

Zamirisa
čaj od nane – šta mi rade
prijatelji?

A mint tea
began the smell – what are
my friends doing now?

LJUBICA DAVČIK VUKOV

MIRIS ĐURĐEVKA

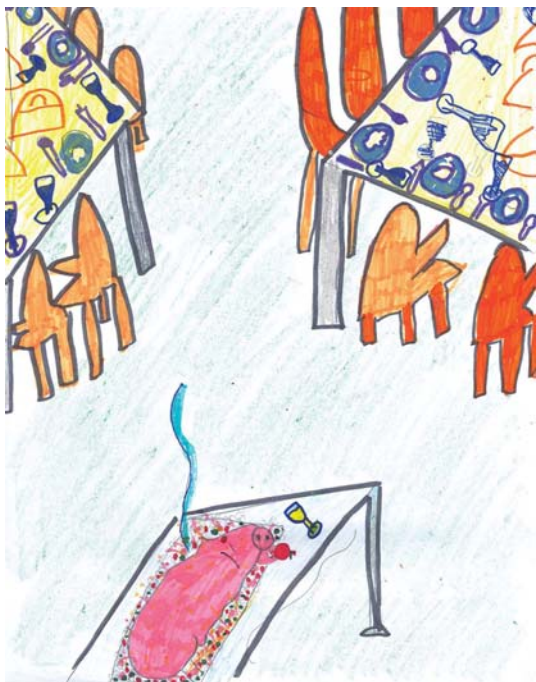
Mladi monasi
iz manastira iznose
Uskršnja jaja.

The young monks
carry the Easter eggs out
of the monastery.

Stari dimnjak –
još uspravno stoji
na srušenom salašu.

The old chimney
still stand persistently
on the broken farm.

Đurđevdansko slavlje.
U sobi punoj gostiju
zimirisa tamjan.

Danijela Božinovski, OŠ „Jožef Atila“ Ilc

Beli cvet
 u devojčkoj kosi –
 miriše mladost.

stih: Ljiljana Vukov
 knjižarka iz Beograda

Beli cvet

Handwritten musical score for the song "Beli cvet". The score is written on two staves. The top staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The bottom staff is in bass clef with the same key signature and time signature. The lyrics are written in Cyrillic below the notes. Chords are indicated by letters above or below the notes.

Chords: G, D7, G, Am, G, Am, D, G

Lyrics: Be-li cvet u devojčkoj kosi. mi-ri-še... mi-ri-še..
 mi-ri-še - Mladost!

Aleksandra Popović, OŠ „Jožef Atila“ Ilc

Lupnuše vrata –
u kuću pre gostiju
miris đurđevka.

Št.: 6/8 Kukulj MIRIS ĐURĐEVKA

Am C Dm F#m

Lupnu-se vrata u kuću pre gostiju mi-ris đur-de-er-ka

mi-ris đur-de-er-ka.

Šumske jagode
procvale kraj kamena.
Miriše jutro.

Gradić Senta.
Ispred svake kuće
procvala trešnja.

Paličko jezero –
po zelenoj vodi plove
beli čamci.

Suvu zemlju
okopava starica –
odnekud zagrmi.

Na puteljak.
iznenada iskoči
moja duga senka.

Crvene bulke
orosile polje maka.
Stiže kombajn.

Red field-poppies
dew a field of poppy.
The combine came.

Marina Guša, OŠ „Jožef Atila“ Ille

Pored pruge
poredane na žici
njišu se laste.

Beside the track,
the swallows are swinging
on the wire.

Stih: Gombić Vukov
Muzika: Ljiljana Petrović

Poredane laste

Pored puce na ži-či - po-re-da-ne laste. Nji-šu se.

Nji-šu se.

Vukan Vavan, OŠ „Jožef Atila“ Ild

Još pada kiša.
Sa glavice kupusa
kliznu puž golać.

It's still raining.
A slug is sliding off
the cabbage head.

Krajputaši –
promiču pored kola.
Kanu suza.

The roadside monuments –
are passing by the car.
The tear drops.

Božično jutro.
Na zaledenoi ulici
samo čistači.

„SJAJ RAVNICE”

u očima i stihovima haiku pesnikinja

Ženska haiku grupa, sastavljena od četiri pesnikinje iz Novog Sada, nudi u ovoj knjizi kako lični tako i zajednički presek haiku stvaralaštva, ali drugačije nego što se to praktikuje u zbornicima i antologijama. Struktura poetske linije u ovoj knjizi nije zrnasta. Čitalac stiče utisak preplitanja, uzajamnog dopunjavanja i svakovrsne druge povezanosti u poetskim ostvarenjima četiri autorke. Nije u pitanju puka podudarnost sentimentata nego pre jedna slobodna igra u kojoj je prisutna svest o zajedničkom stvaralačkom činu. U svakom slučaju, ukrštanje individualne i kolektivne poetike na jedinstvenoj umetničkoj matrici unekoliko daje od govor, ili daje jedan od mogućih odgovora na staro pitanje recepcije haikua u nejpanskim zemljama. Ova okolnost baca dopunsko svetlo i na haiku kao poetski žanr, koji se u mnogo čemu razlikuje od svih drugih, naročito od onih poetskih žanrova koji su nastali na Zapadu.

Decenijama unazad, u Japanu, Americi i Evropi teku intenzivne rasprave o tome kako treba da izgleda haiku na jezicima koji se znatno razlikuju od japanskog. Koja pravila klasičnog japanskog haikua treba da ostanu, a koja da se prilagode jezičkim i kulturološkim obrascima u nejapanskim zemljama koje već stotinak godina neguju ovaj po etski žanr. Zapravo, postavlja se pitanje vital-no sti i opstanka haikua, ali ne samo na Zapadu već i u zemlji porekla, u Japanu. Tamo su koreni ovog žanra dublji, ali se kultura i način života sve brže menjaju, i mnogo toga što ima tradiciju nestaje preko noći. Čovek se okreće nekim drugim vrednostima.

Poreklo zapitanosti u vezi sa opstankom haikua može se naći već i u odlikama ovog minijaturnog poetskog žanra. Izdvojiću pet elemenata za koje bi moglo da se kaže da su ključni. Prvi je **forma**, koja pledira na sažetost i jednostavnost, a ovi kvaliteti se ne mogu dostići bez samodiscipline. Klasičan japanski haiku ima svega sedamnaest slogova, ili približno toliko. Sve što neko ima da kaže mora da složi u par reči, što isključuje sve one koji su neodlučni, pa čute ili previše pričaju. Drugi element je **tema**. Haiku je ograničen na događaj koji se desio u nekom trenutku i koji nema u sebi ničeg što bi pesnika predstavilo kao znalca u bilo kojoj oblasti. Svaki trenutak je neponovljiv i ne tiče se bilo kakve

zakovitosti, ničega što bi se odnosilo na bilo šta drugo. Čak i kada haiku budi sećanja na neke druge trenutke iz prošlosti, potpuno je jasno da veza između tih trenuta ka nema obavezujući karakter. Drugim rečima, haiku ne uliva osećanje moći i time odbija od sebe sve one kojima moć nešto znači. Treći element je *dubina* poetskog iskaza, koja se obično povezuje sa specifičnim stanjem uma u kome haiku pesnik stvara. Ovaj element deluje privlačno za ljude sklone mistici, ali će takvi brzo i odustati kada shvate da *dubinu* ne nudi haiku sam po sebi. Haiku nije more puno bisera koje samo čeka da neko u njega zaroni. Onaj ko krene u potragu za haikuom ostaje praznih šaka, jer haiku nema ni prebivalište ni odredište. Kada pesnik shvati da je haiku i svačiji i ničiji, i da od pisanja haikua nema nikakve koristi, lako odustaje od daljeg „traganja“, ili slavodobitno korakne prečicom, da se ne bi previše zamarao. Iz toga nastaju pesme koje samo liče na haiku. Najčešće je upravo ovaj element „kriv“ za masovnu proizvodnju stihova koji po formi podsećaju na haiku, ali su bez ikakve poetske vrednosti, što mnogim kritičarima daje povod da generalno ospore haiku kao književni žanr. Četvrti i peti element se tiču poetskih sredstava. Tradicionalno poetsko sredstvo u Japanu je *kigo*, aluzija na godišnje doba, doba dana i slično. Smisao

ovog sredstva je u povezivanju ličnog iskustva sa opšte poznatim prirodnim fenomenima, što pojačava emotivnu snagu pesme. S obzirom na sve izrazitije otuđenje modernog čoveka od prirode, upotreba kigoa može da deluje neiskreno i izveštačeno, što jednako kao i fingiranje *dubine* u praksi dovodi do beskrajnog umnožavanja bezvrednih stihova. Drugo poetsko sredstvo, bez koga nema haikua je ***juksta pozicija***, uporedno prikazivanje dve slike koje se međusobno podupiru, što na tako malom prostoru iziskuje znatno pesničko umeće. Ovaj peti element je mahom „kriv“ što pesnička zrelost u haiku poeziji zahteva godine i decenije mukotrpnog rada na sebi. A za to je malo ko spreman. Kada se sve do sada rečeno sabere, pravo je čudo što na Zapadu još uvek ima onih koji ne samo da žele već i znaju kako da napišu haiku. U dobroj meri bi ta upitanost mogla da se odnosi i na pripadnike savremenog Japana. Bauk unifikacije i konformizma ne zna ni za jezičke ni za kulturološke granice.

Ovom prilikom želim da se zadržim na samo jednom od pet prethodno navedenih elemenata, na *dubini*, koja je u vezi sa naročitim stanjem uma u kome haiku pesnik stvara. Rečeno stanje uma pre svega karakteriše isključenost pesničkog ega. Kada se u pesmu umetno pesnikovo Ja, čitalac to shvata kao poziv na razumevanje onoga što pesnik hoće da

kaže, a ne kao poziv na razumevanje onoga što sama pesma hoće da kaže. Na taj način pesma gubi na sugestibilnosti. U pesmama sa većim brojem reči, stihova i strofa, to je manje uočljivo. Stanje uma koje se tu traži podrazumeva da pesnik u opisivanju događaja zaboravi na sebe, da svoju ulogu u događaju ne ističe u prvi plan, već da ga opiše iz neutralnog ugla, kao nešto što svako može da iskusi, i kao nešto što svako može da vidi i oseti. Smisao događaja tako ostaje neodređen, jer je onaj koji ga opisuje ostao u senci. Naime, smisao ne proističe iz samih stvari. Čovek je taj koji stvarima pripisuje neki smisao. Zahvaljujući neutralnosti i neodređenosti, svedoci opisanog događaja jednako mogu da budu i pesnik i čitalac. Jedan od činilaca *dubine* je, dakle, univerzalnost opisanog događaja. Drugi je već pomenuta neodređenost, a treći intuitivnost. Ego čoveka je na nivou intuicije ne samo prikriven nego i neoblikovan. Na nivou intuicije nije sazrelo ni pesnikovo ni čitaćevo Ja, a to čitaoca dovodi u ravnopravan položaj, rame uz rame sa piscem. Naime, ako čitalac nema potrebu da razume pesnika, njegovu misao i njega samog, nego jedino pesmu kao takvu, uobičajeni instrumentarij razuma ostaje bez posla. A svako povlačenje razuma otvara prostor intuiciji. Uloga intuicije se i dodatno pojačava upotrebom reči koje su svakom razumljive,

odnosno isključivanjem komplikovanih, stručnih i visokoparnih reči i izraza. Upravo to je razlog krajnje jednostavnosti haikua. Iz zahteva da se isključi pesnički ego izvode se i dopunski principi po kojima haiku ne sme ni da morališe ni da podučava. Za pozivanje na neku moralnu normu, ili pravilo, neophodan je subjekt, onaj koji nešto hoće da prenese na druge. Haiku pesnik to nije u stanju, s obzirom da je sebe unapred isključio. Umesto pesničkog subjekta, sam događaj koji se u pesmi opisuje postaje subjekt. Recimo, ako se u pesmi pomene neko drvo, ono u potpunosti preuzima ulogu subjekta. Drvo u pesmi govori samo za sebe, bez posredovanja pesnika koji je našao za shodno da ga u pesmu unese. U tome je smisao izreke koju je iskovao rodonačelnik haiku poezije Macuo Bašo: „Ako želiš da znaš šta je bor, postani bor“. Iz haikua je zapravo isključeno jedino pesnikovo Ja, a ne i Ja drveta, odnosno bora. Isključeno je kako ono pesnikovo Ja koje ima neutaživu potrebu da upozori svet na sopstveno, po prirodi stvari ekskluzivno postojanje, tako i ono pesnikovo Ja koje bi da skrene pažnju sveta na sopstvenu, ekskluzivnu istinu o stva rima i događajima. Meta haikua jeste Istina, ali ne ni moja ni tvoja, već Istina koja ne podleže preispitivanju. To nije istina koja iz različitih uglova može da izgleda različito. U pitanju je samo srce

Istine, koje u svakom pojedincu kuca na isti način. I to je ta *dubina* koju treba postići.

Na Zapadu je uobičajeno da se originalnost pripiše pesniku, a ne pesmi. Čak i kada se kaže za neku pesmu da je originalna, nikada to ne prođe bez toga da se naglasi ime njenog autora. Dovoljno je da se za samo jednu njegovu pesmu nađe da je originalna, pa da se originalnost pripiše i samom autoru, a to znači da bi i svim drugim njegovim pesama trebalo pripisati originalnost, nezavisno od njihove stvarne vrednosti. Iz toga proističu mnogi nesporedumi. Japanska ideja o odsustvu pesničkog subjekta se na Zapadu doživljava kao nastojanje da se u poetskom iskazu suzbije individualna sloboda. Uopšte, na snazi je predrasuda da čitav Istok odiše kolektivizmom, u kojoj individua nema drugu ulogu nego da služi opštoj stvari. Duh kolektivizma itekako postoji i na Zapadu. Zar nije ideja globalizma i standardizacije potekla sa Zapada? Stvar je samo u tome da ova dva duha kolektivizma vode poreklo iz različito oblikovanih boca. Oni koji to ne vide nekritički donose zaključak da je Zapad obojen individualizmom, a Istok kolektivizmom. Kritički nastrojenom pojedincu, ova crno-bela slika mora da deluje nakaradno. Doduše, za takav crno-beli pristup postoje i objektivne pretpostavke, naročito kada je haiku u pitanju, s obzirom da ova

pesnička forma vodi poreklo iz starog japanskog običaja da u istoj nisci stihova učestvuje veći broj pesnika. Takav jedan običaj je nekada služio za razonodu na pesničkim skupovima koji su se održavali u kućama bogatijih ljudi, velmoža i šoguna. Prva među tako nastalim ulančanim strofama se postepeno izdvojila kao poseban poetski žanr, koji je kasnije nazvan haiku. Nešto od kolektivne razbibrige se zadržalo u načinu pisanja haikua sve do danas, s tim da je autor svakog haikua ipak dobro poznat, jednako kao i autor neke pesme na Zapadu. Isključivanje ega, na koji se haiku poziva, ne znači brisanje autorstva. Kolektivno stvaranje ima sasvim drugi smisao, a u to može da nas uveri i ova knjiga u kojoj se četiri poetese zajedno predstavljaju čitalačkoj publici. One i ne kriju da su članice Ženske haiku grupe, i ne kriju da su njihove poetske preokupacije bliske. To i jeste razlog njihovog druženja i zajednič kog stvaranja. Nije, dakle, u pitanju brisanje autor stva, ali jeste odsustvo samovažnosti i samo-isticanja. U autorskim knjigama i antologijama, ime autora je u prvom planu. Autorska knjiga je poput diplome za njenog autora, a ni u antologijama nema mesta baš za svakog. Učešće u antologijama je za diku onima koji se tu nađu. Kada je samoproklamovana grupa pesnika ili pesnikinja u pitanju, stvar je drugačija.

Tu svaki učesnik mora da žrtvuje deo sopstvene samobitnosti. Taj privremeno žrtvovani deo ega služi međusobnom povezivanju, bez čega grupa ne bi opstala kao grupa. Međutim, ovaj ulog je mali u odnosu na ono što se dobija, ili što pod nekim sretnim okolnostima u principu može da se dobije. Zajednica pesnika može da iznedri novi kvalitet, koji ne predstavlja puku sumu učesnika i njihovih pesama, već jedan viši, individualno nedostižan poetski stepen. Istovremeno, samosvojnost pojedinih autora ostaje neokrnjena. Niko autoru ne može da preotme njegove stihove, pa ni grupa kojoj se autor privremeno ili trajno priklonio. Slučajevi povezivanja umetnika u grupe, ili njihova pripadnost nekom umetničkom pravcu, poznata je i na Zapadu i na Istoku. Međutim, povezivanje te vrste se obično pripisuje srodnosti umetničkog diskursa, a ovde je reč o nečemu što prevazilazi pitanje senzibiliteta i stila. U svakom slučaju, u knjizi je jasno naznačeno šta je koja od učesnica napisala.

Sanja Petrović piše:

*Cvrkut vrabaca.
Pogled mi skrenu
sa dnevnih novina.*

Dnevne novine se obično čitaju u jutarnjim časovima, uz kafu ili čaj, što znači da još uvek traju pripreme za svakojake dužnosti kojima će taj dan biti ispunjen. Cvrkut vrabaca prekida ovu rutin sku aktivnost, i prekida niz važnih novinskih obavesti. Cvrkut vrabaca je naoko beznačajan događaj, ali Sanja baš u tome prepoznaje *haiku trenu tak* koji će kasnije verno da opiše, onako kako se i desio, bez da išta doda ili oduzme. To je ujed no jedini način da se u neki događaj unese životvorni dah, koji tom događaju omogućava da traje.

Za haiku trenutak se kaže da je izvan vremena, jer prilikom svakog čitanja nikne jednakom snagom, kao da nikada ranije nije postojao. Čak i čitalac haiku doživljava kao da ga je upravo sada, dok ga čita, on sam napisao.

Olivera Šijački piše:

***Cvet spomenka
tuguje kao i ja –
na grobu prijatelja.***

Misli vezane za uspomene na preminulog prijatelja, i osećanja koja tom prilikom izviru, sve to se iznenada preobrazilo u cvet spomenka koji je ni kao baš na grobu prijatelja. Kao da su i Olja i taj cvet

sudbinski predodređeni da se baš tu, na tom grobnom mestu sretnu i razmene emocije. No, čini se da su i Olja i cvet spomenka oduvek znali jedno za drugo, jer kako drugačije da se objasni da se tako dobro razumeju.

Mrtvi borave u neprolaznoj večnosti i nema toga što bi moglo da im nedostaje. Živima je teže, jer teret prolaznosti moraju da podnose iz trenutka u trenutak, i to svaki put u drugačijim okolnostima. No, kada imaju sa kim taj teret da podele, ustaju preobraženi i ponovo im se čini da je život moguć.

Ljiljana Petrović piše:

***O, Stvoritelju!
Kako ti je lepa
ova omorika!***

Svet nije stvoren ni rukom ni mišlju čoveka. No, kako Stvoritelj nije negde daleko nego u samom čoveku, moć stvaranja mu nije strana. Ljiljana nije stvorila omoriku, ali jeste njenu lepotu.

Čoveku je ostavljeno da stvara upravo ono što ga i čini čovekom. Za nekoga je čin stvaranja sadržan u promeni onoga što je već stvoreno. Kada se neko drvo poseče, na istom mestu može da se zasadi žito, ili da se sagradi kuća. Haiku pesnik nema ništa sa

takvom vrstom stvaranja. Ljiljana lepotu stvara iz onoga što je već stvoreno, ne menjajući ni jednu jedinu šaru na kori, ili listovima omorike. Ona nema nameru da se mišlju ili osećanjem uplete čak ni u raspored senki koje omorika baca na tle ispod svoje raskošne krošnje. Sve ostaje onako kako je sam Stvoritelj namislio da bude.

Ljubica Davčik Vukov piše:

***Stari dimnjak –
još uspravno stoji
na srušenom salašu.***

Salaš nije srušio njegov bivši vlasnik nego zub vremena. Srušiće se i dimnjak, ali sada još uvek odoleva. Pupčana vrpca koja spaja oronuli salaš sa nebom, još uvek hrani sećanja onih koji su se pre selili na neko drugo mesto. Za Ljubicu to predstavlja i bol i utehu. Bol otud što je i ona sama napustila neko njoj drago mesto, a utehu nalazi u prizoru koji se iznenada stvorio pred njenim očima, a koji jasno potvrđuje da je sudbina napuštanja i napuštenosti zajednička svim ljudima.

Osećaj napuštenosti govori da je čovek sam na ovom svetu. Međutim, taj osećaj istovremeno spaja ljude. Jedino osećaji osame i samoće čoveku daju

snagu da prihvati i zavoli druge ljude i sva druga bića. A onda nije više sam. Ljubicin srušeni salaš sa uspravnim dimnjakom sve nas poziva na put saosećanja i prijateljstva. Ko nije spreman danas, možda će krenuti sutra. Svi su dobrodošli.

Četiri poetese, koje su stranice ove knjige ispunile haiku stihovima, nisu stvarale samo za sebe. Trpeza je spremna, a veselje počinje čim stignu prvi čitaoci.

Nebojša Simin

Novi Sad, 29. jun 2008.

Ženska Haiku Grupa

*Ljubica Davčik Vukov,
Ljiljana Petrović,
Olivera Šijački i
Sanja Petrović*

Ženska Haiku Grupa

U Novom Sadu, 28. maja 2008. godine, održan je ko zna koji po redu sastanak novosadskih haiku pesnika. Neobavezno druženje je preraslo u dogovor o formiranju nove haiku grupe, **ŽENSKÉ HAIKU GRUPE – ŽHG**, a sa ovom knjigom ta grupa želi da se predstavi široj čitalačkoj publici.

Iako je haiku kao pesnička forma (mnogi je nazivaju najkraćom pesmom na svetu, jer ima samo tri stiha sa oko 17 slogova) nastao u srednjevekovnom Japanu, na ovim prostorima je naišao na plodno tle. Jedan od dokaza uspešnosti haiku stvaralaštva kod naš su i članovi **PUTUJUĆEG HAIKU DRUŠTVA – PHD**. To su: Aleksandar Obrovski, Branislav Đorđević, Vitomir Miletić, Zoran Antonić i Goran Poletan, svi iz Novog Sada osim Poletana, koji živi u Australiji. Ovi pesnici su višestruko nagrađivani, a njihovi stihovi su objavljeni u brojnim domaćim i svetskim časopisima, antologijama, zbornicima... Članovi Putujućeg haiku društva, koji se zajedničkim pisanjem i objavljivanjem

haikua bave od polovine 2004. godine, počev od objavljivanja njihove zajedničke zbirke haiku pesama, zvanično su osnovali svoju grupu aprila 2006. godine. Sada se pojavljuju kao inicijatori osnivanja Ženske haiku grupe. Članice ŽHG su haiku pesnikinje iz Novog Sada: Sanja Petrović, Olivera Šijački, Ljiljana Petrović i Ljubica Davčik Vukov. Ženska haiku grupa je prva takva gru pa ili društvo haiku pesnikinja kod nas, ali i šire. Pesnikinje iz ove grupe već imaju objavljene samostalne ili zajedničke zbirke klasične poezije, a sad su odlučile da nastave zajedničkim snagama i tako unaprede pisanje haikua, za koji Isidora Sekulić kaže da je – pesma kratka kao uzdah.

O AUTORKAMA

Sanja Petrović rođ. Đuran, rođena je 03.11. 1972. u Novom Sadu. Završila je Tehnički fakultet u Zrenjaninu. Član je Saveza književnika u otadžbini i rasejanju.

Autor je nekoliko knjiga pesama: *Maska u ogledalu* (1997), *Nestašne bulke* (1997), *Vreme je kao harmonika* (2007), kao i knjiga za decu: *Biseri za moju mamu* (2006), *Deco, šta mislite o...* (2008).

Uvršćena je u antologiju vojvođanskih pesnikinja *Oči ravnice*, 1998.

Dobitnica je treće nagrade na međunarodnom takmičenju haiku poezije *KUSAMAKURA* u Japanu 2007. godine.

Olivera Šijački rođ. Petrović, rođena je u Novom Sadu, gde i danas živi. Filozofski fakultet završila je u Novom Sadu.

Piše poeziju i kratke priče. Objavila je knjige priča: *Koncert za poslovne ljude* (1978), *Pogledaj levo, pa desno* (1980), *Zakasniću na raspust* (1996), (nagrada za književnost *Stražilovo* 1996), *Ko će mi objasniti* (1997), *Mesto za priče* (2000), *Koj se saka toj se karas* (na makedonskom jeziku 2001), kao i pesama: *Pesme za noć i flautu* (1985), *U ženama vreme se ogleda* (na italijanskom jeziku, 1983). *Sedam nebeskih kola* (dvojezično srpski i nemački, 1988), *Putem* (nemački, 2002), *Krilato vreme* (dvojezično srpski i nemački, 2006), *Trilogija posebnosti* (trojezično srpski, nemački, makedonski, 2007).

Pesme i priče prevedene su joj na mnoge jezike: grčki, italijanski, turski, makedonski, albanski, rumunski, bugarski, mađarski, rusinski, engleski, nemački, mongolski, jermenski i pendžabi jezik.

Osim toga, priredila je i antologiju savremene poezije *Konjanik i stepa* – antologija mongolske poezije, *Sjaj kamena* – antologija jermenske poezije, *Oči ravnice* – antologija vojvođanske poezije.

Ljiljana Petrović je umetnica čiji je stvaralački opus odavno prekoračio žanrovske međe i konvencionalne oblike umetničkog izražavanja. Do sada se iskazala u muzičkom, pevačkom, igračkom, recitatorskom i kompozitorskom radu.

Rođena je u Bosanskom Brodu, živi i radi u Novom Sadu. Dobitnica je „Estradne nagrade Jugoslavije“ i Povelje grada Novog Sada. Prva je predstavica svoje zemlje na Festivalu Evrovizije.

Haiku piše od 1989. Svoje stihove prvi put je govorila preko TV-Beograd 1990, a potom ih je objavila u časopisima *Krovovi* i *Paun*. 1991. objavila je i samostalnu knjigu haiku poezija *Stope i talasi* i autorsku publikaciju *Ljiljana*.

Zastupljena je u pregledu haiku poezije Jugoslavije *Grana koja maše* i u Antologiji jugoslovenske haiku poezije *Leptir na čaju*.

Tokom svoje bogate umetničke karijere davala je veliki doprinos u humanitarne svrhe, pa je tako nastala i knjiga *Ptice u plavetnilu* za ekološki pokret, koju je priredila sa pesnicima Milijanom Despotovićem i Borom Latinovićem i koju je likovno opremila. Sa svojom zbirkom *Stope i talasi* pojav ljuje se i u knjizi Dr. Ž.

Živkovića *Gost sa istoka*.

1995. počela je da komponuje haiku stihove kao originalnu muzičku formu i ona je, za sada, jedini autor haiku muzike u svetu.

Svoje haiku note prvi put je objavila u *Listiku* glasilu Haiku kluba „Aleksandar Nejgebauer“ i mesečniku Nebojše Simina *Haiku pismo*.

Ljiljana Petrović je jedan od priređivača Zbornika haiku poezije *Topole široko šume*, u kome su zastupljene haiku pesme članova Haiku kluba „Aleksandar Nejgebauer“ Novi Sad, čiji je predsednik od 1993, kada je klub osnovan.

Stihovi su joj prevedeni na španski, engleski, ruski i slovenački jezik.

Uvršćena je u antologiju vojvođanskih pesnikinja: *Oči ravnice* (1998). Zastupljena je u knjizi *Treća obala reke* (2000) i *Haiku – nestašna pesma* Nebojše Simina (2001), zatim u knjizi *Pahulje maslačka* (2002). Učesnica je Prvog međunarodnog haiku tabora *Češnjev cvet* (2002).

Ljubica Davčik rođ. Vukov, rođena je u Senti. 25. decembra 1949. godine. Diplomirani je pravnik, zaposlena u DOO *Selma* Subotica.

Pisanjem se bavi od osnovne škole, kada je i nagrađena prvi put. Nosilac je dvadesetak književnih nagrada i njeni radovi su objavljivani u isto toliko zbornika radova u staroj Jugoslaviji.

Do sada je izdala tri triptiha:

- 1997. g. *Tiski cvet* 1,2,3,
- 1999. g. *Palički biseri* 1,2,3,
- 2000. g. *I kaktusi iz kamena niču* 1,2,3.

Ima pripremljenih sedam rukopisa za štampu:

- poezija,
- priče.
- roman,
- komedija
- haiku poezija.

Bavi se i slikanjem.

Voli svoj narod, prirodu, čoveka u čoveku, prijatelje, decu i muškarca svog života.

SADRŽAJ

SANJA PETROVIĆ	
<i>U naručju vetra</i>	3
OLIVERA ŠIJAČKI	
<i>Otvaram prozor</i>	23
LJILJANA PETROVIĆ	
<i>Sjaj plavetnila</i>	43
LJUBICA DAVČIK VUKOV	
<i>Miris đurđevka</i>	63
NEBOJŠA SIMIN	
<i>„Sjaj ravnice” u očima i stihovima haiku pesnikinja</i>	83
ŽENSKA HAIKU GRUPA	97
O AUTORKAMA	99

SJAJ RAVNICE

– zbirka haiku pesama četiri pesnikinje –

Izdavači:

Putujuće haiku društvo, Novi Sad
Ekološko-etnološki kulturni centar „Sfera”, Novi Sad

Za izdavače: Aleksandar Obrovski, Novi Sad

Likovni urednik: Sanja Petrović, Novi Sad

Ilustracije: Učenici OŠ „Jožef Atila“ u Novom Sadu: Marina Suša, Suzana Gavrilović, Aleksandra Popović, Nevena Petrović, Ivana Jovanović, Bojan Fabjan, Teodor Raletić, Danijela Božinovski i Vukan Vavan i Kristina Zima iz OŠ „Žarko Zrenjanin“, Novi Sad

Muzičke ilustracije: Ljiljana Petrović, koautor zbirke, Novi Sad

Recenzija: Nebojša Simin, Novi Sad

Saradnici na izdanju: Milica Gagić, Ljubica Davčik Vukov, Vitomir Miletić – Witata, Zoran Antić, Aleksandar Obrovski.

Tiraž: 300

Štampa: „MAXIMA-GRAF” s.zr, Petrovaradin

ISBN 978-86-85539-07-7 (Сфера)

Novi Sad, avgust 2008. godine

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
821.163.41-193
821.163.41-193.09

SJAJ ravnice / Sanja Petrović ... [et al.]. – Novi Sad : Putujuće haiku društvo : Ekološko-etnološki kulturni centar Sfera, 2008. (Petrovaradin : Maxima graf). – 106 str. : ilustr. ; 15 cm

Deo teksta uporedo na srp. i engl. jeziku. – Tiraž 300. – Str. 83-95: ”Sjaj ravnice” u očima i stihovima haiku pesnikinja / Nebojša Simin. – O autorkama: str. 99.

ISBN 978-86-85539-07-7

1. Петровић, Сања

а) Српски хаику

COBISS.SR-ID 233067271

ISBN 978-86-85539-07-7